

Èse de două ori in septemana: **Joi-a** si **Domineca**; era candu va pretinde importantia materieloru, va esi de trei seu de patru ori in septemana.

Pretiuul de prenumeratiune,
pentru Austria:
pe anu intregu 3 fl. v. a.
" diumetate de anu 4 fl. v. a.
" patrariu 2 fl. v. a.
pentru Romania si strainetate:
pe anu intregu 12 fl. v. a.
" diumetate de anu 6 fl. v. a.

ALBINA.

Prenumeratiuni se facu la toti dd. corespundinti ai nostri, si de a dreptulu la Redactiune **Stationsgasse Nr. 1**, unde sunt a se adresá si corespundintiele, ce privescu Redactiunea, administratiunea seu speditura; câte vor fi refranate, nu se vor primi, era cele anonime nu se vor publicá.

Pentru anunile si alte comunicatiuni de interesu privat — se raspunde câte 7 cr. de linia; repetirile se facu cu pretiu scaziutu. Pretiuul timbrului câte 50 cr. pentru una data se antecipa.

Pesta, in 28 decembre n. 1872.

Ercule **Bismark** este obositu de lupte; altii pretinde cá — e *disgustatu* de directiunea ce ieu fruptele luptei sale; — ori cum, Ercule **Bismark** prin autografu alu Imperatului-Rege **Vilhelmu**, este dispensatu de presidiu in ministeriuul de statu, *insarcinandu-se* cu acestu presidiu celu *mai betranu* ministru de statu, ér principelul **Bismark** lasandu-se referat'a in afacerile Imperiuului si cele esterne!

O *mfa* de observatiuni si reflexiuni incapu la acésta scire: dar — noi ne marginimu a face si a recomená apretiuerei onoratului publicu alu nostru — numai un'a: *invingerile si cáscigurile Prussiei si ale Germaniei prin arme, au impinsu natiunea germana de o data pre calea demoralisárei si degenerárei!*

Unu poporu, dupa natur'a sa, munitoriu, crutiatoriu si frugalu, de o data prin rezultatulu armeloru, pripindu pre unu vecinu fórte avutu si lussoriosu nepregatitu, trantindu-lu la pamentu si despoiandu-lu cum nu s'a mai pomenitu, deveni in posesiunea de *milliarde* si — porni pre calea ruinei morale, — parasindu virtutile seracimei, studiése si munitorie: soliditatea, seriositatea, moderatiunea; — conditiunile naturali ale essistintiei si progresulu seu durabilu, treptatu si constante!

Dlu **Bismark** este multu mai ageru la vedere, de cátu ca se nu fia observatu acést'a; dar d'alta parte, elu este multu mai multu némtiu, de cáta cá se fia petrunsu din capulu locului cá, déca elu si betranulu **Vilhelmu** alu seu, intru nalt'a loru intieleptiune si — *fric'a de Ddiu*, s'au potutu familiarisá cu *ideia de despoiare tâlharésca a vecinului*: multimea mai pucinu esperta si sapiente a natiunei germane, chiar va aberá, plecandu oblu pre calea *materialismului*, o cale ce pre ómeni nedadati la ea, in data ii rapesce

si ii duce departe de scopurile umanitatei, la *indobitocire*, seu cum i dice limb'a mai fina, la *degenerare!*

Cumca este asiá, acést'a astadi in Germania, si mai vertosu in Berlinu, totu ochiulu nepreocupatu póte se observe si se constate din fapte invederate. Furiá speculatiunilor hasarde, setea tuturora d'a se inavuti iute, *cu ori ce pretiu*, instrainarea de lucru, de munca seriósa si intinsa, — poft'a d'a traf usioru, in luccu, in imbuibári si escese: — acést'a este ce a desteptatu ingrigirea si chiar desgustulu nemtiloru mari, si si a dlui **Bismark**, fora ca cine-va se fia in stare a pune stavila acestoru aberári a natiunei germane!

Si pre candu astfelu germanii invingetori, pre candu ei se afla pre calea lui **Anibale** áupa nimicirea Romaniloru la **Cannae**, adeca pre calea spre — **Capua**, atunci francesii devinsi, — cu ajutoriuulu lui **Ddiu** au pornitu pre calea Romaniloru dupa acelu cumpletu desastru, pre calea insanatosiárei si regenerarei morale, — calea provedintiei! —

Pre poimane, luni in 18/30 dec. este chiamata **Delegatiunea** congressuale romana in afacerile de despartire ierarhica, la adunare strordinaria si urgente in Aradu. Obieptulu principale alu deliberatiunilor — damu cu socotéla cá trebusé se fia *causa comuneloru mestecate*, carea in unele párti a datu de grele pedece. Redactorele Albinei, ca notriuulu si referintele Delegatiunei, nu póte se lipséca de la adunare. — Acést'a aducemu la cunosciint'a onor. publicu, pentru casulu déca s'ar intemplá ca aparerea nrului mai de aprópe alu foiei se sufere o va intardiare. —

Despre fas'a politiceii nóstre din intru, vremu se dicemu, a politiceii domniloru stepanitori magiari, asiá numiti *deákisti*, in momentu ajunge a oitá trei cuvinte din fruntea organulu propriu ale acestei elice, a lui „**P. Napló**“ de astadi.

„*Par' cá machin'a constitutiunei ar fi esitu din regula. Par' cá factorii viefli politici la noi — ar fi luatu alte proportiuni; ar stá in altu reportu unii catra altii!*“

„*Aerulu se imple de totu felulu de vorbe semnificatiue. Si — aceste semne condamna presintele si — cuprindu profetii pentru viitoriu!*“

„*Ce mai vreti?!*“
Am ajunsu, de dd. nu mai potu ascunde, cumca au adusu tier'a la crisa, la prepaste.

Lungu si amaru „**P. Napló**“ se plange, cá — nu mai pricepe aparitiunile din sinulu partiteloru, cá acelea sunt mistice, intunecóse, ambigue, si — cere lumina; mácar se coste ce ar costá!

In partiu'a deákista, a guvernulu, s'a veritu vermele rodiatoriu la radecina, ce amenintia cu dissolutiune. Si — ce se va alege apoi din tota causa constitutiunei?! — (Unguruulu pricepe ad sub constitutiune, domnierea absoluta a tieriei de magiarismu.)

„**P. Napló**“ pune in vederea publiculu seu *prepastele*, intru cari — „*ne-apatatu trebusé cá cada magiarii, déca nu se vor scé imbránd cu tóte virtutile, si nu vor scé depuna tóte peccatele rasei!*“

Frumosu, numai cam greu, si — dóra pré tardiu!

Nu potemu se nu luámu cunosciintia, — de óre-ce foile straine au discutatu, si din mai multe párti natiunali se dá navala a supr'a nóstra cu felu de felu de critice, — *despre două aparitiuni* — intr'adeveru curióse, in cadrulu activitatei unoru barbati romani, cari la multi treou de principali in lupt'a natiunale.

Este vorb'a de dd. **Dr. Hodossiu** si **Aless. Romanu**.

Cést'a, pre cum impare, si precum deducemu si dintr'unu articlu in „**M. Polgár**“, si a atitiatu focu a supr'a capulu, prin *interpelatiunea* ce fece de curendu in Dief'a ung. in favórea contelui **F. Haller**, intr'o causa de justitia privata, in contra si cu denuncioarea unui tribunalu regiu, a celui de **Sighisóra**, presiediutu de unu romanu.

Din acestu incidinte, din douăe párti, de aici si de dious, primiramu cele mai agere atacuri, ambele *retrospectives*, unde mai vertosu celu de aici, sub titulu de „*patru bani intr'o punga*“, ca — parodia a supr'a cunoscutiloru „*doi bani in trei punga*“, — redica, cum dice — velulu, si ni aréta unele istorii cari, a nume in cátu despre pretinsulu reportu alu fratelui nostru catra contele **Andrássy**, trecu de parte peste cuprinderea capatinei nóstre; de unde atátu aceste descoperiri, cátu al insirarea curióseloru motive la diferite fapte, cu atátu mai puocinu le potemu affá calificate de a se publicá, cu cátu noi si din capulu locului ni-am facuta de principiu, a censurá *numai faptele publice* ale barbatiloru nostri natiunali. —

Dlu **Hodossiu** d'alta parte, dupa „**P. N.**“ si dupa „**Reform**“, in adunarea generale a reprezentantiei comitatului **Zarandu** din 19 dec. intreprindendu a laudá si glorificá conduita si persón'a, si a-i votá incredere — supremulu comite **Haller**, — o persóna si conduita pana acum numai obieptu de gravamine si critice in taber'a nóstra natiunale, — inca a scandalisatu — cum se vede, pre multi, si unii déjá vinu a ni cere desluciri, a ne intrebá in tonu iritatu cá — *ce va scé dica acést'a?*

Noi — marturisimu, cá nu pentru prim'a óra nu pricepemu pre dlu **Hodossiu**. De la 1865 incóoi, de nenumerate ori, in celo mai grave oestiuni nu i-am priceputu *cuvintele*, parerile si tienti'a, — fora ca totu mereu se vreamu critica si atacá.

Ómenii publici, stau sub ochii si critice publiculu celui mare; pre cátu timpu ei sunt priceputi si sustienuti de acestu mare publicu, banuecele si atacurile speciali ale particulariloru — nu pré sunt la locu, celu puocinu nu multu foloseseu.

Motive, pre cari noi nu le pricepemu, nu suntemu obligati a le crede,

Credeamu cá cu atáta ni am implinitu desitorinti'a in acésta privintia. —

O corespundintia originala din **Bucuressi** in „**Reform**“ cea unгурésca de aici, nu-si póte

FOISIÓRA.

(Incheiare la „**Seranu si Dioranu**“.)

Mitologi'a vechia.

Fora de voia sum silítu a intinde aplicatiunile, si deosebi pentru usurarea acestor'a, — ca se nu se imprastie materi'a vechia in note, ci se dee o italia chiara despre totulu, de a pertrátá mai pe largu, cele ce se referescu la **Lucéferu**, si **Scorbura**.

A) **Lucéferu**.

Stéu'a de séra si de diori, la romanii vechi s'a chiamatu **Lucifer**, (purtatoriu de lumina, luire), si in Italia a fostu fórte veneratu. S'a numitu si **Vesper**, din form'a vechia **Vesperu**, (stéu'a serii) si **Nocturnus** (stéu'a noptii). *Credo ego hoc noctu Nocturnum obdormuisse ebrium.* (Plaut. Amphitr. I. 116.)

De comunu se numia stéu'a „**Venus Urania**“, a nume ca lucéferulu de séra, care — a eondusu pre **Aenea** in Latiu (dupa **Varro Serv. V. A. II. 801**); apoi se dicea stéu'a lui **Joe** si **Junone** ca **Lucéferulu** de demanétia. (Preller R. Myth. 290.)

La greci, celu de séra se numia **Hesperos**, (= **Seranu**), celu de demanétia **Phosphoros**, (= **Lucifer**). **) **Lucéferulu** de demanétia se dice fiulu **Aurerei** (dioriloru) cu **Astros**; (ceriulu si stelele;) dupa unii **Cephalos**, si atunci **Lucéferu**

*) *Indreptare*: In nrulu precedentu, la incheierea povestei din foisióra, pe pagin'a 3, column'a 1, pasagiulu celu mai de a supr'a se se integrésca: „pe **Seranu** l'a facutu lucéferu de séra, ér pe **Dioranu** lucéferu de demanétia.“

) Acestu **Lucifer, dupa mitologi'a crestina a devenitu aruncatu din ceriu la iadu!

se numesce si **Phæton** (Fetu frumosu). (Preller Gr. M. 290.)

Lucéferulu e venatoriu. Inre traditiunile ionice despre **Heraclide Theseu** (in multe identicu lui **Heraclès** — sórele) cu **Antiope** (lun'a de nópte) a nascutu pe **Hyppolitu**, carele e **Lucéferulu** de di si a fostu venatoriu puternicu si a peritu in mare (Preller Gr. M. II. 300.)

Lucéferulu de diori — **Dioranu** e vítézu mare. „Candú vine **Helios** (sórele) din mare, stelele in chipu de copii mici de aeru, aripati, se arunca in mare, si peru; numai lucéferulu de demanétia are viteji'a ca se caute in faci'a lui **Helios**.“

Precum stelele se nascu din apa, asiá peru in apa. **Lucéferulu** e vítézu pentru cá tóte stelele peru, dar elu inca se vede. (Preller Gr. M. I. 340. Ovidiu Mith. II. 114.)

B) **Scorbura**.

Pentru de a cunosce insemnetatea „**Scorburei**“, seu a „**Ciutei baltiate**“, trebuie de a le cautá in mitologi'a vechia.

Asiá la greci, precum la Romani in Italia, a fostu cultulu unei dine „**Hecate**.“

Ea orá puntulu centralu alu maiestrielor de farmece, a **naluceloru** si **duhuriloru de nópte**.

Hecate, si la greci si la romani se asemená si avea ceva legatura cu **Dian'a** si **Proserpina**, si a devenitu icóna placuta pentru credinti'a desier'ta panteistica, a nume a *partii de nópte a naturii*, a **naluceloru**. (Preller Róm. Myth. 769.)

Hecate e fét'a **Asteriei**; (nóptea cu stelele,) sóra **Lelei**; (intunereou); tatalu seu e titanulu **Perseu**, si e de origine traca. Desi e despartita de **Artemis**, (**Dian'a** = lun'a,) e din'a de luna de nópte. Ea are legatura cu **Artemis** si **Persephine**, (**Diana** si **Proserpina**), inse privita ca unitate personala in 3 forme, 3 icóne deosebite, si in-

semnetatea ei se latiesce peste 3 terene ale naturii, peste ceriu, pamentu si mare. (Preller Gr. Myth. I. 246.)

Ei i se consacrá deosebi respantiele si drumurile crucisii, pentru cá se credea, cá acestea sunt punctele de intalnire a ómeniloru si naluceloru. **Hecate** e lun'a galfeda carea la petreocirile ei de nópte imprastia lumina sa preste drumuri singuratiche si preste morminti si *produce totu felulu de figuri saritórie, adunaturi de naluce, ei e latrata de cani*. Unu reliefu o aréta cu 2 faclii in mana, si doi cani langa ea.

O impresiune inforatória pentru tóta animi'a a faout'o de din'a naluceloru, spiriteloru de nópte si a incantatiunii, farmecaturei magice.

Din puntulu acest'a, traditiunea vechia privesce pe **Circe** si **Medea** de icónele víi ale outului **Hecatei**, si **Medea** in timpulu mai tardiu se privesce de servitórea **Hecatei** (248.)

Antaia si **Empusa** sunt la greci nesce naluci, figuri de duhuri, cari s'au tientiutu de prejurulu **Hecatei**, ba **Hecate** s'a disu si **Antaia** = naluca. (Preller Gr. M. 149 si Dict. greo. de Rost.)

Hecate e din'a luminii de nópte, a **lunei**; pentru acést'a a fostu parte din'a lumii de desuptu. (= **Proerpina**), parte din'a tuturoru naluceloru de nópte si a farmecatureloru. (Conv. Lex. Brockhaus.)

Ciata (**Hirachkuh**), adeca cerbóio'a a fostu unu animalu alu **Diane**, carea petrece pe **Diana**, seu se jóca cu ea, seu o duce pre spate. (Pr. I. 250.) Dupa o traditiune din **Tegeia**, **Telephos** (luminatoriu din departe) e stéu'a de demanétia a acelei provincioe; cum s'a nascutu, a fostu dusa pre delulu feoióreloru, consacratu dinei **Artemis** si aci o ciuta l'a laptatu. (Pr. II. 241.) **Leto** (intunereculu) stramutatu in lupóioa a fugitu la **Delos** (Preller 196.)

Acestea sunt date si idei ce se refer esentialmente la povesta, si referinti'a mai speciala se va aréta in notele urmátórie, dupa numerii povestei.

Note speciale.

1) **Imperátésa romana**. Cuvontulu „**romana**“ e numai la **I. Oceanu**. Dar nu e unicu in povestele nóstre: se afla adeseori imperati romani si imperatése romane. Se vede cá popuru nostru inca nu si-a perdutu tóta cunosciint'a de imperatii romani, glori'a stramosiloru nostri. **Imperátésa romana** represinta aci „**diu'a**.“

2) **Nascere din mréna de auru**. In poveste sunt multe nasceri miraculóse, casi in mitologi'a vechia, pentru cá dieitátile nu se potu nasce fora minune, din ómeni. In cele 110 poveste ce am adunatu pana acuma, in mai multe e nascere din piperu, (de aci **Piperusiu Petru**), din gráu, (de aci **Firicelu de gráu**), din meru, din mréna etc. Asia **Petrea** catielei de la **V. Bumbacu**, din peace. Ovidiu (Meth. V. 331) dice: „**Venus** sub pisce latuit.“ **Venus** sub pesce a fostu ascouna, adeca **Venus** s'a nascutu din elementulu pescelui; **Venus** e nascuta din mare, din spum'a mării, si pentru acést'a pescele e in legatura cu **Venus** = dina = **Lucéferu**, — ap'a e elementu creatoriu, (Andeutungen eines Systems der Myth. F. Nork p. 122). Idei'a e sinonima cu aceea spusu de alta data, cá eroii de sóre pléca din ostrovulu mării, adeca dieitátile de lumina se nascu din mare, — si apoi peru in mare.

3) **Tiganc'a** aci e **Nóptea**, partea cea négra a dilei. „**Nóptea** e nascatórea dieitátiloru, a fintieloru (Nork p. 122). Candu sórele apune, nóptea négra, umeda, santa se redica din Oceanu, (mare,) merge pe cai negri si o petrecu tóte stelele cu **Hesperos** (**Lucéferulu** de séra) in frunte

ascunde bucuria și triumful, pentru învingerea ministerului român în Camera, în cauză primirei drumului de feră pan' la Pitești. Ea ni spune că, nu numai principele Carol, ci și reprezentanții Germaniei și a Austro-Ungariei a felicitat pe dlu Costa-Foru pentru această învingere! Ea mai de parte ni spune, — și această e, cea-ce mai vertosă ne dă, că „*Politica dlui c. Andrássy într'acolo merge, ca într'astfelu de împrejurări, să spriginască starea de astăzi, suferibile în România!*”

Va să dăca: amintim corespundența în numit'ă fôia de comunu inspirată, ni spune chiar, că politica ce se urma de trei ani în România, este croită și susținută din Berlin și Viena, și că cu rezultatele ei patronii sunt mulțumiți, și că — pre câtu timpu Carolu merge pre această cale, *România* nu li însuflă nici o ingrigire la Dunarea de diosu, și că — deci guvernulu Austro-magiaru va susține din tôte poterile „*conservatismulu*” și mai departe în România! — Vai de biet'ă România!!

Unu picutiu de mangaiere ni dă totu aceea corespundență prin aceea că ni spune, cumca *representantele Franciei* n'ă felicitat'ă pre dlu Costa-Foru pentru atins'ă învingere. —

Reacțiunea în tóta golatatea sa, constatată și în cifre!

Sunt ômeni, (— și dora este chiar multimea!) cu capulu de pãtra, foră pricepere, foră vedere, și — firesce, foră recunoscere de cele ce se petrecu în jurulu lor, până atuncia, până cându pozitivitatea, datele reali, nu dau navala a sup'ă capatinei lor și nu petrundu prin duritatea crerilor lor și îi sagãta până la inima! Numai atunci acei ômeni — incapatinati, inceptu a se desteptã, a se avercolî și vaierã, ca fãr'ă vulneratã de mörte în somnu!

Numai pentru acea clasã de ômeni — în diu'ă de astadi mai este trebuința de dovedi, cumca tiãr'ă și poporale din Austro-Ungaria, partea din cõci de Laita, de cându ea este datã în stepanirea ungurului, pre man'ă aristocrației magiare, merge oblu spre *reacțiune*. Reacțiunea magiara 'și jõca orgiele!

Si — acelei clase de ômeni noi astã datã venim a dã acele dovedi reali, pozitive, matematice, calificate de a petrunde și prin capetinele cele mai incapetinate și a li se infige câtu mai dorerosu în inima, de cumva mai au vr'unu picutiu de inima!

Fiindu inșã cã vorbim acelei clase de ômeni, atãtu de batute la capu, cautã

mai antaiu să preitemu definițiunea și aplicatiunea *reacțiunei*, să spunem: *ce este ea, ce înșemna ea, cum se manifestã ea.*

Dar — cã să li potemu face priceputã reacțiunea, cautã mai antaiu să li aretãm natur'ã progresului, fiindu reacțiunea propriaminte ingreuierea și împedecarea progresului. —

Destinatiunea și resp. tient'ã rațiunabile a genului omescescu, a poporilor, casã a omului, nu, este, nu pôte să fiã alt'ã pre pamentu, de câtu — *perfectiunea*. „*Fiti deseversiti, pre cum tatalu vostru din ceriu deseversitu este!*” — e parol'ã filosofiei, e võcea scripturerei sacre.

Progresulu este mersulu spre perfectiune, și se cuprinde într'u desvoltarea și naintarea materiale și spirituale; adecã: într'u *luminarea mintei* prin invetiaturã, într'u *nobilitarea inimei* prin moralisare, în *libertate civile și prosperitate materiale*, prin afirmarea dreptului d'ã dispune de sine, și prin câscigarea de avere, în măsur'ã poteriloru și trebuințeloru sale.

Va să dăca, sporirea în cultur'ã mintii și a inimei, și în agonisirea de propietate materiale — este *progresulu*; cãci prin acesteã omulu și poporulu și ômenimea intrãgã, se redicã de la starea dobitocãscã, o stare forã scopu de sine și pentru sine, la trãpt'ã de fiintie mai nalte, cu însusiri dumnediesci, și astfelu 'și usiurã și indulcesce sarcin'ã vietii!

Acestu progresu, acãstã desvoltare și perfectiunare intelectuale, morale și materiale — este, la care lucrã *democratia*, este la care atientescu poporale și adeveratii amici ai lor, și pre care în feliu de feliu de moduri lucrã a o împedecã și nimici — contrarii poporului, despotii și tiranii politici.

Adese ori prin impregiurãrile timpului, poporale se spriginescu de a naintã iute într'u desvoltarea lorã natiunale sãu spirituale, sãu de o datã și materiale și spirituale. Atunci despotii și tiranii poporilor iute facu planuri, și-impreduna poterile și prin feliu de feliu de cã și medilõce se opintescu a împedecã progresulu și a impinge poporulu la starea intunerecului, a neculturei, ne-averei și sclaviei, a dependinței de alții, *adecã a dobitociei*. Acãstã e — *reacțiunea*, reacțiunea *politica*, de careã ni e vorb'ã. —

Vorbindu în date sãu fapte pozitive, concrete, vom pricepe și mai bine.

În *Ungaria* și *Transilvania*, până la 1848, multimea poporului nu s'ă impartasitu de lumina și cultura, n'ă avutu avere și nici drepturi politice în statu. Spiritulu de revoluțiune ce se manifestã mai pretotirdeni în Europa, a facutu pre domni, pre tiranii și despotii poporului, a-i acordã poporului de buna voia, până a nu ajunge elu sã și iã însusi, drepturi politice și de culturã, și ceva și proprietate de pamentu.

De o datã atunci, din cãte-va pucine mii de proprietãți de panã aci, în tiãr'ã intrãgã s'au facutu peste *dubue milliõne*, astfelu încãtu, la anul 1850, cându s'ă introdusu *catastrulu* și cu cãrțile funduare, s'au constatatu proprietãți *2.562,170!* O naintare, unu progresu materiale — într'adeveru forte mare.

Dupa caderea revoluțiunei magiare, Austria germanã și centralistica i-a primitu ereditatea — nu forã inventariu, și totusi, de minune! ea a inceputu a se ingrigi de scõlele, de instructiunea și perfectiunea intelectuale a poporului. Cine nu-si aduce a minte, cum de le 1852 panã pe la 1858 scõlele nõstre poporale incepusera a înfõri; invetiaturii se instruuau în metodulu nou; lefele și competințele în naturalie li s'au urcatu și se respundeau cu acuratetia, și — scõlele erau pline de scõlari; cum apoi curendu dupã aceea gimnasiale de printre romani devenira totu mai multu impoporate de romani, chiar și pre la institutelu mai nalte de invetiamentu, pre la facultãti, numerulu studințiloru romani din anu în anu se sporã.

De la 1858, în consecința nefericitulu Concordatulu cu Roma, scõlele nõstre incepurã a fi date în manele unui cleru strainu și necultu; ér de la 1861 administratiunea politica și justitiã tierei devenindu în posesiunea aristocrației magiare, reacțiunea se inaugurã și instalã pre locu sistematecaminte, — eca cu ce succesu.

Instructiunea, scõlele poporului, oblu incepurã a fi negrigite și chiar de a dreptulu asuprite — prin regimel, organele lor, comitate și chiar prin lege, panã ce ajunserã la ticalõs'ã lorã stare de astadi, de — nime nu mai stringe pe parinti sã și dee copiii la scõla, nime nu mai staruesce pentru solvirea invetiaturiloru și imbunatãirea stãrei lor; scõlele sunt gõle, ér invetiaturii peritori de fõme; cultur'ã poporului a pornitu mersulu racu-

lui; — nõptea se estinde: unu Olteanu și Popasu câscigã merite peste merite la cei de susu — pentru respandirea aceleiasi morale între poporu, pe care *Lõnyay* a predicat'o la alegeri, dupã „*Ellenõr*,” cu *siepte milliõne de florini* și prin despoierea de dreptu și terorizarea poporului!

Lumin'ã abiã mai licuresce; dreptatea pere din viãt'ã publica; de susu panã diosu — indobitocirea creșce și sã latiesce; constituiunea și libertatea sunt mintiuni simple, pe cari poporulu nu mai dã nemiciã; elu merge la alegeri și face preste totu alegeri — la porunca, și pre mancare și beutura, și pentru alte câsciguri particulari!

Reacțiunea *morale și politica* stã la culme. — Dar să vedem, cum suntemu cu prosperitatea, cu progresulu materiale, adecã în avere.

Preitemu cã, unu poporu necultu, unu poporu injugatu despotiloru sei prin orbã, nici cându nu pôte se prospere materialmente; pentru cã, ori câtu ar adunã elu, nu este alu seu, ci pururiã prãd'ã domniloru stepanitori rafinati! —

Ce scim deci despre starea materiale a poporului?

Eca ce: *pauperismulu*, seraciã, progresãdia cu pasi infricosiati, dãrile publice sunt din anu în anu mai enormi și se încassãdia parte mare prin essecutiune fortitiva, se iãu adecã cu sil'ã! Si cu tôte acesteã restanțiele de dãri sunt forte mari, și detoriele de statu se urca pre fie-care anu cu dieci de milliõne.

Date pozitive despre acãst'ã publicaramu de curendu, și — nime nu pôte sã aiba cutesarea d'ã trage acãst'ã la indoiãla. Inșã — acãst'ã nu este totulu; inșã mai tristu de câtu acãst'ã e, cã — de cându cu stepanirea magiara a tierei, *proprietãtile poporului scadu în proporțiune înfõratõria!* De cându cu justitiã magiara, mii și mii de procese de proprietate, poporulu facia de domni le-a perdutu, în valõre de dieci de milliõne. Sarcinile cele grele, essecutiunile cele rigurõse, în compania cu anii cei rei și pucinu producetori, au adusu pre sute de mii din poporu la sãpa de lemnu și la despoiatu de proprietate, careã s'ă adunatu și comassatu în manele jidaniiloru și altoru straini, favoriti de potere!

Eca rezultatulu în cifre:

Dintre cele 2.562,170 de proprietãți de la 1850, dejã la încheierea anulu 1864, dupã o stepanire domnãscã ma-

(Preller G. M. I. 341). Leto (intunereculu) e mam'ã lui Phõbus (sõrele) și a Phõbei (Lun'ã) (Nork p. 122).

Prezum din diuã se face sãrã, și se nasce *Seranu*, asiã din nõptea se facu diori (Aurora) și se nasce *Dioranu*. Imperatãs'ã și tigan'ã — diu'ã și nõptea.

*) În unele povesti, din mrãna de auru mananca și o epã, careã fãta manzi puternici pentru erou. Cãii albi sunt simbolulu radiiloru, — cãii negri alu intunerecului. Sunt mituri în mitologiã greca în cari Lucãferii inșã ambla cãlari pe cãii albi, — dar povest'ã nõstrã nu i-a aflatu de lipsã pentru nici o împrejurare, de õrece a facutu venatori din Seranu și Dioranu, și acãst'ã e caus'ã cã aci cãtielele, și canii jõca rõla. Innaintea poporului, venatulu pre josu, pedestru, se vede a fi de comunu. — Dar canii sunt de lipsã și faoia cu Scorbur'ã sunt în legaturã și cu Hecate, deci povestea e forte logica!

5) Imperatãs'ã nasce pe Seranu. — Lucãfer de la stramosii s'ã susținutu și la noi în Lucãferu, dar poporulu si-a creatu nume nou, și forte naturalu, Seranu pentru lucãferulu de sãrã, din cuventulu sãrã, și formatiunea e frumõsa și romãna. Dupa povestea e fliulu dilei, alu pãrtii albe a dilei. În Spania a fostu unu ministru cu numele „Seran,” diferințiat'ã e cã la Spanioli 0 e în locu de n alu nostru. — Cuventulu acãst'ã arãta darã, cã trebuia sã fiã forte vechiu, mai tardiu din timpulu Daciei panã inșã a avutu corelatiuni cu mam'ã Italia. Desi s'ar tienã de povest'ã urmatõria, dar pentru legaturã adaugu cã Dioranu la noi se chiama și Diorila, și cã adi pre ministru-presiedinte din Spania 'lu chiama Zorila. Mari lucruri sunt inșã ascunse pentru invetiaturii nostri și literatur'ã natiunala a nõstrã.

6) Tigan'ã nasce pe Dioranu. Dioranu la

Daco-romani e Lucãferulu de demanãtia. Se deduce din dies, die di diola, diora, în pluralu diori. Elu e fliulu noptii = tiganiei, se concepe în nõptea și se nasce în diori.

Nu forã causã e la Perhaita, Albu și Negru; e ideia vechia. „Nu a rareori lumin'ã și nõptea sunt frãti, precum Lycus cu Nycteus, Lencopous (vederosu cautatoriu) cu Melas (negru). (Nork p. 244).

7) Seranu și Dioranu supserã o datã și plecãrã la venatu. Eroii din povestel nõstre creșce de locu și plãca, — e referinția la lumina, ce se latiesce curendu. În partea mitologica despre Lucãferi am aretat cã ei și în vechime au fostu priviti de venatori.

8) *Baba scitõria*. Scitõria se numesce o femeia careã scie farmecã și descantã, și a nume careã e cãdiuta, haluitã, adecã careã a invetiaturã maestr'ã de la diene, hale. La romani vechi s'au chiamatu astfelu de muieri „scioae” „sagae” adecã scitõrie, intielepte. „Rogo vos, oportet credatis, sunt mulieres plus scias, sunt nocturnae et quod sursum est deorsum faciunt” (Peroni 13. Preller R. M. p. 89). Materie pe acestu terrenu am culesu și prelucratu panã la suprinde de atãt'ã romanismu vechiu.

9) Gene mari. Trebuie sã se refereze la radielu Lucãferulu de sãrã, cari trebuie se fiã mai lungi pentru cã e mai intunerecu. „Der dicht gelockte Hesperos,” adecã Seranu cu peru desu crețiu, (Preller G. M. I. p. 348.) și perulu și genele înșemna radielu.

10) Imperatãs'ã a inferatu pe Seranu. Eu nu am aflatu, cã în lucãferu sã fiã umbre cum p. e. se vedu în luna, și sunt delurile din luna. Sãu pôte cã inferarea acãst'ã se referãza la negrimea ce se arãta în lucãferu, cându e în disculu sõrelui?

11) Carp'ã sãu mam'ã se rupe mai totu

de una cându în povestea se despartu doi frãti, și semnulu totudeun'ã e cã se arãta trei picaturu de sãnge pe maramã.

12) *Scorbur'ã*, în intielesu naturalu e unu arbõre uscatu, și forã crengi mari, adecã unu ciungu, și cu butõrca, gaurã în trupina, și în paduri se aflã adeseori. Acestu ciungu, la lumin'ã lunei arunca umbre, și fantas'ã în aceste umbre cu ciungu la olaltã a aflatu o figurã, o nalucã, o mosomãina, și acãstã nalucã e aci personificatã în Scorburã. — Acea ce existã în naturã, și se referãdia la naturã, la unu adeveru, pe acestu terrenu se tiene de mitologia, p. e. Lucãferii, Scorbur'ã, — aceea ce nu existã, se numesce credinția desiãrta. Pentru acãst'ã, Scorbur'ã e adeveratu fiintia mitologica daco-romãna. *)

Scorbur'ã e în padure, e din arbore, din imperiulu plantelor, e darã driada rea; dar ce o face fiintia, e lumin'ã lunei, pentru cã în intunerecu totalu nu se vede; de aci vedem, cã lun'ã o creșca. —

Am diu cã la J. Oceanu, în loculu Scorburiei, e Ciutã baltiatã. Ciut'ã e cãrbõia (Hirschkuh) baltiatã și înșemna petatã pistrãtia, pete forã regula. Ciut'ã în naturã e cu peru suru, în faoia rosia; dar fantas'ã poporului a creat'ã cã sã fiã straordinaria și rea, nu ca celelalte ciute. Credu cã și aci lun'ã si-a aretat influinția sa, — lun'ã printre arborii din padure luminãza ciut'ã, și partile luminate se vedu mai deschise. — Aci darã e o fantasmã din imperiulu animalelor; era unu obiectu nevinovatã ca Scorbur'ã, dar lun'ã cu umbrele ei le-a facutu naluci urite. —

Filologiã Scorburiei nu i-am aflat'o. Pentru intielesulu sinonimu a Ciutei baltiate, aducu

*) D. Bolintianu în Traianida p. 11. „Èr Istrul în scorburii apãre de odãtã; pôte cã e intielesulu naluce?

(dupã Nork p. 21) cã Karburã la Indi înșemna: die Geflechte, Gestreite. — Schenk o deduce din Kereberos, (cãnele iadului,) Welher din erobos — intunerecu. Ciutã baltiatã ar fi identicu cu Gazella careã în sensulu strinsu e baltiatã. —

Rentõrcendu-ne pe unu momentu la essecutiunea mitologica sub 3), aflãm cã ideile din cultulu Hecatei, careã înșemna lun'ã cu umbrele ei, sunt susținute în Scorburã și Ciut'ã baltiatã, — aflãm cã lun'ã produce figurã sãritõrie și naluci, și de cãte ori s'ã auditu astadi la noi povestidulu lucruri înfõratõrie despre morminti cari se parã a se vedã numai cându e luna, pentru cã lun'ã cu lumin'ã sa impreuna umbrele obișteloru de pre pamentu și creșca fantasii, naluci, și omulu iadatã 'și formãza icõne vli despre acestu jocu alu naturei.

Cãndu scim mai departe cã Dian'ã — lun'ã e dina de padure, cã Ciut'ã a fostu unu animalu sacru alu ei, nu ne mirãm cã și în povest'ã de la dlu Oceanu, Ciut'ã e în legaturã cu lun'ã, — cându scim în fine cã Hecate — lun'ã inșã s'ã numitu Antaia — nalucã, aflãm cã Scorbur'ã și Ciut'ã baltiatã, ca naluci se identifica cu „Hecate Antaia.”

Õre logicu e, cã în povestea, Seranu sã fiã mancatu de o asiã nalucã? E de totu naturalu, și caus'ã urmãza mai la vale.

13) Aci bab'ã cu istetime inșãla pe Seranu, și facendu lantiu de feru din peru, incepe cu poterea sa farmecãtõria, — pentru cã Hecate cu Medea și cu Circe sunt farmecãtõrie, și pentru cã acesteã sunt lun'ã farmecãtõria. Acãstã rõla se va esplicã deosebi, la invierea lui Seranu.

14) Scorbur'ã a mancatu pe Seranu. — În partea astronomicã am aretat, cã Lucãferulu e Venus, e numai o steã, și nõptea într'unu timpu nu se mai vede panã ce se arãta în diori

giara de abia 3³/₄ de anu, abia s'au mai potutu afla si constatá 2.037,242, adeca cu 524,927 de proprietati mai pucine la poporu; cu atatea a seracitu poporul! Era la anulu 1870, candu s'a facutu conscrierea generale a poporului si a tuturor averilor lui, s'a aflatu in posesiunea lui numai 1.925,620 de proprietati, si asiá peste totu, in timpu de abia *diece* ani, vedemu scadiute proprietatile poporului cu colosal'a suma de **636,550**, adeca cu mai bine de 25 procente!

Unde a mai vedutu candu-va lumea astfeliu de espropriare, astfeliu de reactiune in averea, in progresulu materiale alu poporului?!

Este consecintia naturale si regula generale, ca — cu catu nrulu de proprietati scade la unu poporu, intr'o tierra, cu atat'a acolo *proletariatulu, seracimea* se inmultiesce, er averea totu mai multu se aduna in manele onoru pucini despoti si tirani ai poporului.

Aristocratia si *plutocratia* sunt cei mai valorosi factori pentru espropriarea si impilarea politica a poporului; — eta causa, pentru carea la noi, parintesculu guvern magiaru si cu mamelucii sei, catra aristocratia cea vechia, cu atat'a staruintia mai intruduse si virilismulu!

Anglia, cu o poporatiune aprópe de 30 de milioane suflete, fiindu tierra cea mai aristocratica sub sóre, are numai cam 30,000 de proprietari de pamentu, dintre cari 155 stepanescu *diumetate*; do unde unu proletariatu casi in Anglia inca nu se mai afla in lume; er seracimea atat'a e de numerosa, incatu totu la 18 suflete se vine unu cersitoriu, pe care-lu hranescu si umbraca comunele! — De aceea domnii stepanitori ai nostri totu la Anglia se provóca, totu pre ea o ieu de modelu intru tote institutiunile lor.

Francia, cu 37 milioane de suflete, are peste optu milioane de proprietari de pamentu. Este tierra democratica, tierra binecuvantata; poporul nu scia ce e seracia si lips'a! Dar — de acesta fericita tierra, de tier'a ideelor sublumi, nu place domnilor stepanitori ai nostri, caci ea este cuibulu revolutiunilor!

Cine — dupa tote acestea, se mai póte indoí despre infricosiat'a *reactiune* ce lucra pe facia si subsépa fericirea poporaloru — de candu cu stepanirea domniloru magiari! Cine nu va recunósce din acestea, ca reactiunea sub cei 10 ani ai

absolutismulu austriacu, nici pre departe nu a fostu atatu de mare si periculosa, casi cea de astadi a dloru magiari liberali si constitutiunali!

Si — *reactiunea pururia duce la ruina* — nu numai pre popora, in contrarora ea se essecuta, ci cu ele si tronu si patria, intru alu caroru interesu ea pretestedia ca s'ar face. —

De aceea noi, din cea mai buna convictiune si patriotica si umanitaria, condamnamu pre guvernulu magiaru si pre toti cei ce-lu spriginescu si sustienu

Temisióra, in 9 dec. v.

Multu stimat Domnule Redactor! Cunoscendu pre bine zelulu si devotamentulu cu care Te lupti pentru sant'a nostra causa nationala, subscriese nutrimu sperantia ca vei ave getileti'a d'publica in stimabilulu DTale diariu urmatoriulu articlu si Protocolu. —

In timpulu mai recinte, de candu cestiunea „*emanciparii fameiloru*“ atatu de multu se ventiladia in organele europene beletristice, ma si opuri intregi au aparatu in acestu obieptu, unii domni, fora a sof dóra ca — ce va se dica propriaminte „*emanciparea fameiloru*“, si in consoiinti'a superioritateri intelectuali in genere a sessulu barbatescu facia de celu fameescu, credu a-si fi facutu chiamarea barbatésca, atacandu si batjocorindu in publicitate fameiloru romane. Ca ce felu de cavaleri potu fi aocia, fia-cine póte aci; nu potu fi nici de o cultura solida, ei spoiti numai cu o cultura falsa, si cari se temu ca prin „*emanciparea*“, prin cultur'a fameiloru, imbecili ce sunt — caci imbecili sunt toti cei ce batjocurescu fora causa — vor perde privilegiulu d'a se esseptora ca ei au de la natura mai multu in Capitoliu decatu femeile!

Astfelu numai ni potemu aplica pasirea unui dnu „*grelusiu*“ in „*Gura Satului*“, contra dameloru romane din Temisióra. Pentru ca acestea au avutu temeritatea d'a face o intre-prindere filantropica nationala, diu mangiescu in „*G. S.*“ intr'unu limbagiu temerariu si mardariu unele calumii, vrendu — sermanulu am-ploiatu de statu — a satiriza intreprinderea nostra nationala, dar prin care s'a blamatu numai pre sine naintea tuturor celor ce-i cunoscu stimata persón'a sa, si-lu cunoscu sub numele lui adaveratu, dar si on. publicu cetitoriu alu „*Gurei Satului*“ — suutemu convinse — ca cetindu murdariele mangite, va fi credutu ca mangitoriulu mai de locu póte fi o alta draga de aminala decatu *grelusiu* . . . Pentru ca inea se nu lungimu vorb'a si se spunemu cu puoine cuvinte multu intielesu, citamu proverbialu francesu — nu duru ca próstele mangiture ale

„*dliu grelesulu*“ dar fóte aplicabilu in casulu acest'a, dicendu dliu am-ploiatu de statu, odata pentru totu de un'a: „*Vous-vous fachez — donc vous avez tort!*“ —

Acu se trecemu la obieptulu scrisorii nóstre. In nrulu 90 s'a avunoiatu intr'o corespundintia de aici despre una conferintia a dameloru romane din locu. Pentru ca on. publicu se nu credea ca acea corespundintia a fostu numai una oratiune *pro domo*, cu placere venimu a ni face detorinti'a resp. a ni implini promisiunea.

Daca reprivimu preste trecutul nostru celu mai recinte, a nume preste periodulu de la 1848 si pana astadi, cu bucuria vedemu ca natiunea romana a auditu si priceputu sublim'a voce a poetului si deci s'a desteptatu din somnulu profundu. Devia timpulu este: *Lumina*. Caci unde este lumina, este si vietia, vietia spirituala, si unde este acesta vietia, este si lumina. Cu bucuria dara vedemu redicandu-se fundatiuni de stipendia, alumnee, si diferite asociatiuni pentru naintarea culturai nationali; — aceste institutiuni inea sunt destinate eshiviv pentru sessulu barbatescu, pentru celu fameescu — dorere, pan'acumanu s'a infintiatu nici unu institutu mai mare, ba in partile nóstre, de felu nu. Ne bucuramu vedendu ca junimea romana pre anu ce merge totu se afla numerosu reprezentata pre la institute mai nalte; ne bucuramu, caci ea va fi, trebue se fa stelpii natiunei; adoramu si oinecuvantamu pre barbatii ce ca Apostoli, cu resolutiune si cu abnegatiune de sine se lupta contra aviticiloru nostri contrari si dusmani. Dar — nu potemu se nu ni sprimamu si dorerea pentru negrigirea culturai sessulu nostru fameescu, prin acesta poticindu-se paralelu, am poté dice stagnandu si cultur'a in genere a unui poporu; caci sessulu fameescu — cu superbia dicemu — sessulu fameescu da natiunei fii crescuti; mamele inspira filioru sentiulu sacru de amore pentru vertute, morala si pentru totu ce e frumosu, nobilu si nationalu, pe braciule loru nascendu-se primulu germe de desvoltare in inimele fragedeloru finitie — presupunendu ca si ele inesa s'au adaptu din nectarulu culturai. Si — acesta dicemu prin consecintia logica si din esperinti'a poporaloru — ori catu de solidu, valorosu si educatu va fi sessulu barbatescu, daca celu fameescu va fi negrigitu, — precum cate acuma, incatu ni vine a eschiam'a: „*Dómne caci ne-ai pasesitu!*“ — intrég'a natiune nu póte prospera, fundamentulu, semburele ei fiindu putredu.

Statulu stramosiloru nostri, n'a fost óre atunci in splendóra, in flórea sa, candu sessulu fameescu posiedea o educatiune solida, candu mam'a invetiá pre fiulu seu in fragedele te-

neretie, a iubi religiunea, patri'a si natiunea? Pe marii tribuni si nobilii Grachi, cine ii-a nascutu si crescutu gloriosei Republice: *Cornelia*, de pre timpulu candu Roma, desi nu demanda inca *urbi et orbi*, dar in intru era tare si mare, ori *Julia* seu alta desmatata de pre timpulu candu Roma — adaveratu ca, dreptu consecintia naturale a poteriei Republice, stepania lumea tota, dar in laintrulu seu a fost dejá putreda, incatu dupa pucinu a cadutu prada orde oru barbare? Si istoria ni spune, a nume Momen, ca un'a dintre cele mai ponderose cause ale decadintei marelui imperiu romanu a fostu decadinti'a sessulu fameescu.

Ei bine — vor dice onorati cetitori, — fiti dara si Voi ca *Cornelia*, dati si Voi Grachi natiunei romane!

Ajuta-ti-lu intru procurarea midilóceloru, ajutati-li a redica institute de invetiamentu pentru ca si fiele natiunei se se luminedie si perfeptiunedie, si apoi si ele vor dá Grachi, Catoni si Scipioni natiunei, — este responsulu nostru. Caci defeptu'sa educatiune de pan'acuma ce au capetat'o in scolele elementari romane, necorespundendu noi pre departe chiamarii ce li impune spiritulu timpului, ele sunt silite a merge in institute staine, unde nu potu invetiá limb'a romanésca; si de aci vine invetiatiunea ca damele romane preferu a conversá in limb'a nemtiésca seu magiara! Admitemu ca sunt fóte multe casuri, candu parinti iniesi suot vin'a crescerii nenationale, absolut'a majoritate inea este negrigita din causa seraciei.

„*Dati-ni dame culte; dati-ni romane, romane adaverate!*“ lamentadia voce publica; prin lamentatiune inea nu se ajunge nimica, trebue deci se ne apucamu si se lucramu, seriosu si cu energia, frati pentru sorori si sorori pentru frati, toti avendu una mama comuna. Se ne straidumu a ajutama cresceria fielor romane, daca voimu se avemu mame cari cu cuvintele mumei marelui *Stefanu* se infrunte pro fiii poltroni, renegati — nu numai in ora de resbelu, ci — in midiloculu desastreloru nóstre nationali — pe fie-care di, apostrofandu-i:

„*Ce dici tu straine? fiiu-meu e de departe; Braciulu seu din taberi mii de morti imparte. Eu sum a sa mama, elu e fiulu meu; Daca tu esti fiulu meu, nu ti-su mama eu. Mergi si stringe óstea! pentru tierra mori!*“

Din aceste considerate, pentru a conurge si ele cu debilele loru poteri intru prosperarea si fericirea natiunei romane, damele romane din Fabriculu Temisiorii s'au intrunutu intr'o conferintia, alu carei procesu verbale eta-lu aci:

Protocolulu

conferintiei dameloru romane din Temisióra, tienuta in 1. octombre 1872, in sool'a S.

ca lucéferulu de demanétia. Dar firesce, ca Lucéferulu de sera nu a peritu de pe ceriu, si deca nu-lu vedemu nóptea intréga, elu prin intórcerea pamentului in jurulu osiei sale — ca se se taca diu'a si nóptea — s'a dusu numai din ochii nostri, dar elu neincetatu se vede in alte parti.

Candu incepe a disparé din ochii nostri, se indeparta pe 3—4—5 óre, precum nie diu'a de mare, seu mica, adeca la diua mica 'lu vedemu mai multu timpu, la diua mare mai pucinu.

Unde se indeparta? In intunereculu nopii, si respective pamentulu nostru prin rotatiunea sa se indeparta. Dar in povesta lucéferulu se indeparta in padure. Se cugetamu acuma ca romanii locuiescu mai multu pe la deluri cu paduri, si aflamu pre naturalu ca Seranu se duce in padure si aci pere, pentru ca orisonulu se vede a se fini in padure. Din asociatiunea acestei idei de padure, din ideia ca „*fric'a tiene padurea*“ adeca sunt lucruri grozave, aflamu aci pre logiicu, ca poporul si-a creatu Scorbura ca se mance Lucéferulu — pe Seranu, si in acestu modu se-si esplice timpulu de 3—4—5 óre, candu Lucéferulu nu se mai vede in orisonulu poporului. — E o ideia de totu gigantica basata pe natura, dar in povesta vitória cu Serila si fratii sei, on. publicu va fi surprinsu de o ideia si mai clasica si frumoasa, cum e personificatu timpulu candu Lucéferulu nóptea pere din orisonulu romanului. Am mai diu si repetiescu, ca poporul romanu e poporu clasicu.

Scorbura dara si Ciut'a Baltiata reprezinta timpulu candu Lucéferulu nu se vede, si spanu causa mitologica, pentru ce nu se vede, — acestea sunt personificatiuni mitologice daco-romane, de elementu identicu cu Hecate, o ideia se in compusatiune intrece cu sublimitatea

sa — in acestu terenu — si mitologia greca si romana vechia, caci desi aceste dóue mominte in amendóue povestele si deosebi in acesta se basépa pe mitologia vechia, spiritulu poporului romaneu din Dacia a sciutu materialulu vechiu si mai obscuru — a-lu prelucra, amplificá si a crea din elu elemente nóue si mai frumoase. — Creatiuni asemeni voiu dovedi cu fóte multe ocaziuni, si ele sunt doveda ca poporul romanu spiritualmente in Dacia Traiana nu e coruptu, spiritulu lui are vivacitate de desvoltare innalta, de viitoriu, numai i lipseste inca cultura.

18) Dupa astronomia si natura nu sunt doi Lucéferi, ci numai o stea prin carea se reprezinta Lucéferii, — dar mii de ani a fostu credinti'a la popora ca sunt du óe stele acei doi lucéferi. Seranu cu Dioranu e numai o persóna, deca e numai o stea pentru Lucéferi, dar pentru credinti'a atinsa si pentru imparere s'au nascutu doi, Seranu si Dioranu, — si astfeliu de duplicitati ale unei fiintie mitologice, se afla nu numai in mitologia vechia, ci si in alte poveste de ale nóstre. Ba aflamu in unele poveste cate trei frati, adeca si triplicitate, candu dupa adaveru existá numai unitate. Am mai diu in explicatiunile mele, ca cei doi frati mai mari sunt numai persóne de ilustratiune si in celu mai micu trebuia se cantamu pe eroulu povestei, persóna mitologica, seu fenomenulu naturalu.

19) Dioranu se aréta mai intieptu, casi totu eroulu alu 2. seu alu 3. carii sunt chiamati se implinesca ceva. —

Se dice in povesta: „*Canii incepura a latrá si urlá pe Scorbura*“, — si se ni aducemu aminte de proverbialu poporalu: „*latra ca canele pe luna*“, si din acestu adaveru se dicea la stramosii nostri ca canii vedu, amirósa si latra pe nalucele, duhurile de nópte. — Hecate dupa re-

liefulu aflatu e cu doi cani langa ea, — de aci se vede legatura ei cu a lunei, cu canii.

17) Laculu dineloru inca jóca reia mare in poveste. Dinele se scalda in lacu, — sunt dar aceste dine de apa, de riu, de elementulu fluidu. Diana cu dinele (nimfele) ei inca se scalda adeseori.

18) Imperatésa dineloru e luna — Diana — Artemis — Héna Cosandiana.

19) Scorbura manca pe Seranu, si pe urma cu farmece l'a inviatu. Scorbura aci candu a renviatu pe celu mortu, aréta maiestria cea mai mare de farmecatória; e dara si farmecotória, inca si din acestu punctu de vedere se identifiea cu Hecate, cu Medea si Circe.

Medea e fét'a regelui (din Kolchia) Aetes si a Hecatei, si sor'a Circei. Medea inchisa de tatalu seu, a fugitu prin farmece, cu Jason amantele ei s'a dusu dupa lan'a de auru si aci cu farmece adórme balauzele pazitoriu. (Dr. Vollmer. Die Myth. aller Nationen p. 1053 si 1175.)

Circe si Medea sunt icónele vii ale Hecatei si ale cultului ei (Preller I. 248). Medea e femeia avuta de medilóce si sfaturi, si de bunaséma e icón'a lunei, preste totu M. e dina greza de luna (Preller II. 318 319).

Medea taia pe fratele seu Apsyrtos de-lu sfarma. E fóte posibilu, ca acestu Apsyrtos, cociasulu nailoru de sóre a lui Aetes (feciorulu lui Helios = sórele) din inceputu a *insemnatu Lucéferulu de demanétia* (Pr. Gr. M. II. 335). (Eu credu ca Lucéferulu de sera). Medea pre Jason l'a fertu si acosu inteneritu, pre Aeson, tat'a lui, cu ierburi de farmece, ce le-a fertu in caldarea de auru (lun'a?) l'a facutu june si voinicu. Ea e mam'a tuturor farmecatórieloru din Telesia. (Pr. II. 339)

Din acestea se vede, ca partea cu farmece, cu inviere a povestei, catu e de cu insemnata.

Catu e de naturalu ca intunereculu face de pere Seranu si intunereculu (tigan'a) 'lu renasce; acolo unde a peritu prin indepartare, acolo se renasce; Scorbura l'a mancatu, scorbura 'lu re'nvia; acesta e mediatori'a intra mórtua si re'nvierea lui. Candu pere intunereculu si Dioranu se aréta in poterea sa, (spre diua,) atunci dispara si umbrele de pre pamentu, dimpreana cu Scorbura. Natur'a inca e farmecatória.

20) Seranu se sfadesce si Dioranu vre sálu omóra. Cetiti mai multe poveste, si veti aflá ca cei doi frati ce formeza ilustratiune langa alu treile, de regula omóra pe alu 3. si acesta re'nvia prin miocni, farmece etc. Fictiunea se lupta cu realitatea. Aci in povesta, acesta tendintia de a omóri pe Seranu inca 'si afla logia sa: a) pentru ca nu e timpulu de stepanire a lui Seranu; b) pentru ca in realitate e numai o stea = Lucéferu, si unulu trebuia se péra; c) pentru ca unulu e fictiune, ilustratiune.

Aci credu ca Seranu e fictiune, pentru ca e mai nepotinciosu si a avutu lip'sa de ajutoriulu lui Dioranu.

Lucieierea povestei e ca Ddiu i-a aruncatu pre amendoi in ceriu si i-a facutu Lucéferu. Zeus cu multe fiintie a facutu asemene si le-a redicatu la ceriu, p. e. pre Dioscuri (doi feti cotofeti).

O parte mare din explicatiunile acestoa vor servi si pentru povesta urmatoria.

Oravita, 1. noavre 1872.

Dr. A. Marienescu.

Georgiu, suburbiulu Fabriculu Timisiórii. Presente au fostu: Drele: *Teresia Jónescu, Ecaterina Obresanu, Maria Constantinu, Marta Savu, Elena Pavloviu, Ecaterina Andreescu, Draghina Alessandru, Luisa Siepetianu, Sofia Seculiciu, Rosalia Zaria, Elina Andreescu, Elisa Regepu, Amalia Lazarescu, Sidonia Petrescu, Dn'a Sidonia Chitescu, Drele: Budinca Zahariciu, Sidonia Birisianu, Teresia Ungurianu, Ecaterina Barbura, Ecaterina Matisoiu, Anna Jica, Maria Belintianu, Anna Lalescu si Emilia Lungu.* —

Emilia Lungu indegtaudu scopulu adunarii, propune a se constitui in o conferintia; alegendu o presiedinta si o notarésa.

Se primeace si se aclama de presiedinta Dn'a *Sidonia Chitescu*, éra de notarésa *Emilia Lungu*.

2. Presiedinta ocupandu presidiulu, multimesce pentru incredere si declara conferintia de deschisa.

3. *Emilia Lungu* aretandu — printr'unu discursu mai lungu — ardiatori'a necesitate a unei scóle de fete, propune infintierea unei „*Reuniuni*“, alu carei scopu se fia nfintierea unui *fondu* pentru una scóla romana de fete centrala in locu, — dar' si puna la infintierea acestei scóle, la ficcare essamenu de véra se se premiedie ou vestiminta dóue fetitiei dintre cele mai serace, un'a din scóla *S. Georgiu* si un'a din scóla *S. Iliu*.

Decisu: Se primeace ou aclamatiune.

4. *Emilia Lungu* propune ca reuniunea se pórté numele „*Reuniunea filantropica a dameloru romane din Timióra*.“

Decisu: Dupa o desbatere mai lunga, se primeace.

5. *Emilia Lungu* propune, ca se se aléga o comisiune pentru elaborarea statuteloru.

Decisu: se primeace.

6. Presied. propune de membre in comisiunea pentru elaborarea statuteloru, pre urmatoriéle Dre: *Teresia Ungurianu, Budinca Zahariciu si Emilia Lungu*.

Decisu: Se primeace.

7. *Emilia Lungu* propune, ca terminulu adnantie generale pentru desbaterea si purificarea statuteloru, se fia in 22 octombre.

Decisu: se primeace.

Ne mai fiindu alte obiecte de pertractatu, conferintia se incheia la 5 óra. d. m.

Sidonia Chitescu mp. *Emilia Lungu*, mp. presied. a conf. not. a conf.

Varadia, (cott. Temesiu,) 23 dec. 1872.

Stimate domnule Redactore! In sensulu ordinatiunei ministeriale pentru organizarea comuneloru, in cerulu Versietului, organizarea decurge cu bunu succesu. In 19 l. o. ea s'a inceputu si terminatu in comun'a Marcovetiu, ér in 21 la noi in Varadia. Cu viua placere, sciindu cátu de multu Ve interesati de binele poporului, vinu, dle Redactoru, a Vi aduce la cunosciintia cá, a nume la organizarea comunei Varadia pasirea dlui sub-prefectu alu cerculu Versietiu barone *Eugeniu de Duca*, pre cum si a dlui adjunctu Ioane de *Keleti*, a fostu atátu de loiale, drépta si multiamitória, încótu a satisfacutu pre deplinu pre tóte partite; acésta cestiune, grea sub ori si ce circumstári, dar desclinitu grea in s' nóra comuna, s'a delegatu peste asceptare norocosu, firece — deplinu in conformitate ou prescriésele legiloru; éra pentru ordinea buna, ce s'a pastratu sub decurgerea actulu de organizare, merita dlu comisariu de securitate *M. Lehocky* tóta recunosciintia.

Credu, dle Redactore, cá acestu imbucuratoriu resultatu merita a fi primitu in colónele stimateti Albine.*)

Din *Ciacova* si de *langu Ciacova*

ni sosira dúoue *rectificatiuni*, fórté detaiate despre cele intemplate acolo de la actulu de despartire in cóoi, si cari ambele merita a fi impartasite in estrasu; macaru, fiindu ele pré lunga, ér spaciulu nostru disponibilu fórté angustu; de altmintrelia cestiunea e la ordinea dilei; pre care publiculu celu mare nu póte avé altu interesu, de cátu de a o lamuri, conformu adeverului si dreptatei.

*) Intr'adeveru, suintemu pré fericiti, de cáte ori potemu se inserámu in fóia nóra si vre unu bine despre procederea domniloru administratori ai tieriei — facia cu poporulu. Numai de n'ar veni apoi alte reportari se desmintésece cele bune si frumóse, pre cum nu o data ni s'a intemplat! Noi in dlu reportariu punemu tóta increderea, fiindu cá desi nu e intre reportariu Albinei, totusi n'am auditu vorbindu-se de cátu bine despre dsa. *Red.*

Din *Ciacova* ni se scrie in sembure urmatoriéle:

Constituirea comunei bisericesci romane a avutu locu domineca in 3 dec. in presintia si sub conducerea dlui adm. protop. *Alas Popoviciu*, si la acésta ocaziune nu s'a dedicatu protestu séu exceptiune contra pactulu de impacatiune. Mercuri inea in 6 dec. la serbatórea *Stului Nicolae*, comun'a romana bisericésca convocata de presiedintele provisoriu, *Marcu Micu*, s'a adunatu in siedintia generala, si in acésta adunare s'a respinsu si nulificatu impacatiunea facuta cu serbiu si de acó s'a tramisu protestu catra delegatiune. —

Cele-lalte ce ni se comunica, privescu mai multu pre delegatiunea romana, carea si asiá luni se aduna in Aradu si va fi chiamata se decida obiectivminte. —

Corespondintia *de langa Ciacova* ni face descoperiri chiar intristatorié. Ni spune si ne incredintéda pre parola, nota bene, unu barbatu nóa pururiá stimatu, — cumoa manifestatiunile din *Ciacova* ar proveni dintr'o intriga a unora pucini ómeni cu scopuri nelesiale.

Acesti ómeni au cerutu prin telegrafu in Caransebesiu pre famosulu parinte *Seimanu* de preotu, si asiá adm. protopopescu a fostu insarcinatu a-lu pro une cu ocaziunea organizatiunei din 3 dec. dar poporulu, multimea, o data cu capulu nu l'a primitu; — „*tiana si-lu investiatoriulu Nicolaviciu carale l'a cerutu, séu parintelu eppu, carale ni-lu rocomenda*“ — astfelu strigau membrii sinodulu.

Astfelu dlu administratore a fostu necesitatu a ordiná provisoriminté de administrat. parochialu pre preotulu *Dimitrieviciu*, din Ghiladu.

Prin acést'a cei 3—4 aderinti ai parintelui *Seimanu* se credu vatemati de mórté si — striga alarmandu cá si sunt nedreptatiti si inca ou conlucarea reverendisimulu d. adm. protopopescu; pre candu chiar eei de frunte dintre ei au subscrisu invoiéla cu serbiu, de si nu se póte negá cá ea este nedrépta!

Inca un'a: adunarea din diu'a santulu *Nicolae* se fia fostu improvisata si tienuta mai multu numai de clicasii parintelui *Seimanu*, si acolo óre cine se fia diu, cá — *Babesiu* a provocatu comun'a se dée protestu, cáci asiá vor dobandi tóte de la serbiu! —

Adaugemu, cá din epistole private, de la barbati nepreocupati, ne-am convinsu despre nedreptatea ce s'a facutu Romaniloru, dar — in fine, am spusu nu o data, cá acést'a este o rescumperare de la frati serbi, si cá — noi am pecatú déca n'am dorit ca Romanii se se rescumperu cu ori ce pretiu! Numai un'a: *presiuene se nu faca nimenea, si mai vertosu romanii a sup'ra romaniloru!* Cá dóra ajunge amarulu necesitati create de strainii!!

Cine inea din aceste cuvinte ale nóstre pretinde, cá noi am incuragiá *nedespartirea*, acél'a nu ni pricepe nici logio'a, nici moral'a.

Urimu intrigele si abuserile si le desavúamu solenelu — ori unde s'ar face ele in numele nostru!

Noi n'avemu scopuri séu interese personali si particulari, cari singure potú se fia motivulu intrigeloru si abuseriloru. Acést'a se se scia pentru totu de un'a! —

S. Nicolaulu-mare (Banatu) in dec. 1872.

S'a reportatu si s'a latitu si altfelu scirea cá, impacatiunea in caus'a de despartire ierarchi ca la noi n'a succesu, ci cá a ramasu ca se se decida luorulu pre calea procesulu. Nu s'a reportatu inea, macaru cá merita a fi conosutu, cum s'a urmatu mai departe in acésta cauza. Éta cum:

Comisiunea delegatiunala mista a asiediatu intre romani si serbi unu comitetu bisericescu scolaru de 80 de membri, 15 romani si 15 serbi, carora au lasatu dreptulu, de a se intielege si impacá ei intre sine, de va fi cu potintia, firece in numele poporului romanu si serbu, pre cale fratiésca, in privintia bisericiei si a averei comune miscatorié si nemiscatorié. Totu de o data amintit'a comisiune delegatiunala mista, romanu si serbu, ca se statorésca intre romani si serbi unu „*modus-vivendi*“ in privintia afaceriloru bisericesci spre indestularea ambeloru partii, pana la total'a despartire. Amintit'a comisiune delegatiunala mista, a mai facutu dispusetiune, ca in disulu comitetu romanu serbu, se fia intr'unu anu presiedintele primariu serbu, éra vice-presiedintele romanu, in celalaltu anu presiedintele primariu romanu,

éra vice-presiedintele serbu, si asiá se se tiena ordinea pana la total'a despartire. Totusi serbiu carora li s'a datu ca in acestu anu curinte presiedintele primariu se fia alu lor, r'au alesu in intielesulu legei adeca a statutulu org. din sinulu comitetulu pre presiedintele primariu, ci ou totulu pre unu strainu, pre unu inginieriu, *Hagyita*, carele numai de unu scurtu timpu se afla in comun'a nóstra. Acésta alegere romanii refusandu a o recunósce de buna, cei 15 membri serbi s'au desbinatu de catra romani, sustienendu alegerea de presiedinte primariu a susu insemnatulu. Romanii vedindu acést'a, au ramasu ca se se mai consulte; intr'aceea din partea serbiloru li s'a spusu, cá si ei potú se si aléga acuma unu presiedinte primariu romanu, si potú tiené siedintie separatú ca si serbiu, si cá numai prin scrisori se comunice unii cu altii in caus'a de impacatiune; astfelu constituindu-se fie-care parte in comunitate de sine. Asia dara romanii prin alesulu lorú inea pre timpulu comisiunei delegatiunale, si de atuncia intaritul de vice-presiedinte domnu parochu *George Popescu*, convocati fiindu, s'au adunatu cei 15 membri ai comitetulu si in 8 decemvre v. au tienutu *antat'a* siedintia de sine constituitória, in care dlu parochu desfasurandu lips'a de unu presiedinte primariu, casi la serbi, barbatu de védia si consociintia a luoruriloru, carele se conduca comun'a romana in tóte trebile ei bisericesci scolaru, a nume in cele de despartire atingatorié, la propunerea si aretarea vice-presiedintelui, cumoa mai bunu de cátu pre concetatiunulu orasiulu nostru dlu *V. Babesiu* nu potemu aflá: comitetulu intregu ou o inima si o voce s'a invoitu ca *MSA* se fia celu danteiu presiedinte primariu si conducatori alu partii romanu in caus'a bisericésca si de despartire ierarhica; totu de o data adresandu-i-se cu o rogare pentru primire. Romanii se multimescu si sunt fericiti, cá macaru arare ori si numai din indepartare si in scrieu se li impartasiésca presiedintele primariu svaturile sale, numai se scia cá cele ce se faou, se facu cu consentiulu seu. Cáci impregiurárité sunt grele si ar fi pecatu de Ddieu ca o comuna atátu de mare si frumósa se sufere scadere si se remana lungu timpu instrainata pentru lips'a de buna conducere, candu ea are fericirea d'a numerá intre membrii sei, de dupa posesiune, pre unu *Babesiu*, ajutoriulu tuturara in timpuri grele.*)

Brosceii, in Carasiu, 8/22 decembre.

Onorabila Redactiune! Soiu cá multi colegi, amici si cunoscuti ai mei, cu curiositate ascepta, se auda de resultatu investigatiunei a sup'ra acuseloru date in contra mea de unii locuitori din *Brosceii*, o cauza desbatuta destulu si in publicitate; pentru aceea cu permisiunea on. Redactiuni, si spre scopulu d'a curmá disput'a cu contrarii mei, éta vinu a anuncia, cumoa eu, cu sentintia ven. consistoriu diecesanu din 19 octombre n. 1872 nr. scol. 352 fusei absolutu de tóte inculpantiile dedicate a supra-mi, éra contrarii mei, sunt judecati a solvi apesele investigatiunei, provocate de ei.

Josifu Mioeu,
investiatoriu gr. or.

Varietati.

† (Necrologu.) *Joane Groza*, juristu de anulu primu si voluntariu, unu june de buna sperantia, dupa unu morbu greu de tifusu de cáte-va dile, a reposatu Joi in 29 decembre a. c. n. la 3 óre d. m. in Oradea-mare. Imormentarea se celebra astadi in 28 dec. Ilu deplangu parentii sei doiési *Joane Groza*, docint in *Carbesei*, *Cottulu Bihoru*, mum'a sa, si sor'a sa *Zena* si numerosii sei colegi si amici ca pre unu june inzestratu ou facultati si calitati frumóse. — *Fia-i tierin'a usióra*.

‡ (Dlu *Joane Moldovanu*, notariulu opidanu din *Siria* in *cottulu Aradului*), acél'a pre carele dd. magiari si magiaroni, stepani cu poterea ai comitatulu, l'au luatú la resperu si vor a-lu scóte din postu calcandu legea — numai ca se si resbune in contra unui romanu de omenia, — dupa-ce, precum publicaramu de unadi, fú alesu representante la comitatu in *Cuvinu*, precum ni se scrie, paralelu mai fú alesu si prin alte locuri, a nume la *Santichia-vechia*. De unde se vede, cá bravii romani ai comitatulu Aradu pricepu necesitatea d'a sustiené si distinge pre cei goniti pentru dreptate. Vai de natiunea, a cárei poporu 'si uita de aperiatori causei sale si ii parasece pre acestia! —

*) Tóte ar fi cum ar fi, numai déca am scé, de unde se mai rupemu unu picutiú de timpu! — *Red.*

— (Serbare de aniversare a *Metropolul romane ortodoxe*), s'a celebratu in *Sibliu marti-a* trecuta in 12/24 dec. ou tóta pomp'a si solenitate.

Insciintiare redactiunale: Materialulu ce ni se tramise in timpulu mai próspetu spre publicare, este atátu de voluminosu in cátu n'ajungemu nici a-lu cetti totu, cu atátu mai puoinu vom fi in stare a-lu publicá per extensum, eum ni ceru cei mai multi dd. tramitietori.

A nume, de candu publicaramu faimós'a epistola deschisa a dlui *Bertolomeu*, pre tóta diu'a ni vinu respunsuri cu gramad'a, toti dd. ni ceru publicarea in data si intréga, pre candu noi, pentru lips'a de timpu si de spatiu, n'ajungemu a continuá si incheiá nici ala nostru inepu *respunsu*, care — credemu, cá are antaetate!

Rogámu deci rabdare si scusa in tóta privintia. Vom publicá tóte, cáte ni se vor imparé necesari si folositorié. —

Pentru gimnasiulu rom. din Bradu.

Din Oradea-mare, prin dlu advocatu *Nicolau Zigre*, ni s'a tramisu sum'a de 63 fl. r. a. la care au contribuitu:

DD. *Mirone Romanulu*, archimandritu, 10 fl. *Nic. Diamandi*, comerciante, 20 fl. *Nic. Zsiga*, proprietariu, 10 fl. *Gavr. Neteiu*, protopopulu *Luzcei*, *Josifu Romanu*, advocatu, si *Nicol. Zigre* adv. cáte 5 fl.; *Mih. Stupa*, preceptore cott. si *Mih. Popescu*, notariu in *M. Lazari*, cáte 2 fl.; *Vas. Poppu*, preotu gr. or. in *Lupóia*. *George Horvatu*, inv. si diaconu in *Orade*, *Teod. Ciocanu*, notariu com. si *Carol Chien*, not. in *Vinteru*, cáte 1 fl. —

Avizul

Se aduce la cunosciintia onorabilulu publicu romanu, cumoa pentru procurarea mai cu inlesnire a *Mapeloru tieriloru* apartienintia la coron'a Ungariei, edate de subscrisulu in limb'a romana, — pentru comitatele: *Aradu, Torontalu, Timisiu* si *Carasiu*, si pentru partile foste *Militarie din Banatu*,*) am regulatu unu depositu generalu din a II. editiune la *Dlu I. E. Tivanu*, comerciante in *Timióra*. Este deci avisatu onorab. publicu, a se adresá numitului *Domnu comercianté* la *Timióra* cáci eu in acele partii nu voiu tramite de a dreptu nimeru opurile mele.

Covasna, in decembre 1872.

Eugeniu Bordeaux.

*) Ni permitemu a reflectá, cá partiloru *Cianadului* si *Bichisulu* inea li este mai in demana *Temesióra*! *Red.*

Invitare de prenumeratiune la fóia beletristica «Familia.»

Fóia nóra va aparé si in anulu vitoriu in directiunea de pan' acuma, o data pre septemana.

In suplementu la anulu nou vom incepu unu romanu originalu in trei tomuri.

Din suplementele de pan' acuma, se potú capeté: „*Cavalerii noptii*“, in cinoi tomuri mari ou 3 fl. — „*De unde nu este re'ntórcere*“, unu tomu 60 cr. — „*Novale*“ de *Josifu Vulcau*, dóue tomuri 1 fl. 20 cr. Fie-care tomu din acéste opuri se vindé si separatú cu 60 cr.

Tablouri: „*Coriolanu si Veturia*“, „*Mihaiu Eroulu in batal'a de la Calugareni*“, „*Traianu cu óstea sa trece Dunarea*“, portretulu lui *Ionu Brateanu*, fie-care ou cáte 60 cr.

Pretilu de prenumeratiune pre 1/2 de anu 5 fl., pe unu anu 10 fl.

Pentru Romania prenumeratiunile se primeacu numai pre unu anu intregu cu 2 galbeni.

Prenumeratiuni a conto nu se primeacu de la nimene.

Pesta 12/24 decembre 1872.

Redactiunea Familiei.

Concursu

In comunitatea *Giula-Varsánd*, cottulu *Aradului*, se afla sistemisatu unu postu de *obstetricé* (de mosia) comunala, pre langa unu salariu an. de 120 fl. v. a. de la comunitate si de la fiesce-care nascetória cáte 2 fl. diurna.

Comun'a numerandu 2500 sufleté, casurile de nascere se urca anualminte cam la 160.

Doritóriele de a competi pentru acestu postu, vor avé a-si tramite suplicele instruite cu documintele necesarie, pana in 31 ianuariu 1873, cu aceea observare, cá cunosciintia limbéi romane se va luá cu preferintia in consideratiune la alegere.

Datu in *G. Varsandu*, 24 dec. 1872.

Simeone P. Desseinu, mp. *Petru Ristu*, mp. notariu. jude.